

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEK

Inserati:

Encstop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona štev. 188.

Severna železnica.

Dunaj, 9. oktobra 1906.

Dne 4. sušca 1836 je bila izdana koncesija za zgradbo ces. Ferdinanda severne železnice od Dunaja do Bohnije s stranskimi progami v Brno, Olomuc, Opavo, Bjelico in Bialo. Koncesija je veljala za 50 let. Ko je pretekla ta koncesija, bila je l. 1885. v javnosti in poslanski zbornici razprava o vprašanju, ali in pod kakimi pogoji naj se podpravi ta železnica. Važni razlogi so že takoj govorili za to, da se železnica podpravi. Vlada pa tega ni storila, marveč je podaljšala koncesijo.

Letos pa je vlada poslanski zbornici predložila načrt zakona, s katerim naj se podpravi glavna proga Severne železnice z vsemi stranskimi črtami.

Železnični odsek je izvolil pododsek, ki naj se bavi s tem važnim vprašanjem ter odseku predloži svoje nasvete. Pododsek se je v več sejah temeljito posvetoval o predmetu ter izvolil poslanca Šukljeta, da na podlagi teh razprav za odsek izdela poročilo. Dvorni svetnik Šuklje je železničnemu odseku predložil naslednje poročilo:

Z večino glasov je sklenil pododsek, da odseku priporoča vladno predlogo kot temelj nadaljnji razpravi. Večina v pododseku je mnenja, da je vlada tekom razprav sicer ovrгла mnogo ugovorov glede podrobnih določb v pogodbi, da pa so še mnoge važne točke v pogodbi, ki naj se popravijo v korist državnih financ.

Ker pa je izjavil žel. minister dr. pl. Der schatta, da Severna železnica odklanja vsako, tudi najmanjšo izpremembo pogodbe, stavila si je večina vprašanje, ali naj se presoja konečni uspeh pogodbe le po podrobnih določbah ali po celoti. Zato je odsek natančno presojal le glavne točke pogodbe, podrobnosti zakona pa je prepustil presoji odseka.

Težišče vsega vprašanja je odkupnina glavne proge. Po pogodbi mej vlado in Severno železnico bi država od 1. januarja 1906 do konca koncesijske dobe, to je do konca leta 1940 plačevala na leto 33,930,000 K ali po odbitih davkih 30,537,000 kron. Ne le manjšina, tudi razni člani večine v pododseku so naglašali, da je Severna železnica jako spretno v svojo korist izračunala

letni čisti dobiček. Po koncesijski listini z dne 1. januarja 1886 je namreč Severna železnica izračunala povprečni letni čisti dohodek za zadnjih sedem let, to je za leta 1898 do 1904, odštevši dve za družbo najugodnejši leti 1901 in 1902. Na račun teh dveh let je vzela razne velike izdatke, da je tako izkazala ugodnejšo bilanco za ostalih pet let ter s tem zvišala rento.

Dalje so posamezni člani grajali preveliko varčnost Severne železnice. Vsled te varčnosti je uprava zanemarila progo, vozove itd., ki so v slabem stanju. Tudi letne bilance niso pravilne, ker je n. pr. uprava Severne železnice dodatno izplačila za zavarovanja vsled neizdatke, davke itd. iz prejšnjih let postavila med izdatke leta 1905 in s tem tudi zvišala letno rento, oziroma državno odkupnino.

Poslanci so tudi zahtevali pojasnila o cenah premoga. Severna železnica ima namreč svoje premogove jame. Ta svoj premog pa je severna železnica v zadnjih letih cenila prenizko, da tako zmanjša izdatke in zviša čiste dohodke.

Na te ugovore so odgovarjali vladni zastopniki, čes, da si je posebna komisija ogledala progo in res našla na stotine nedostatkov na tiru. Vsi ti nedostaki pa so bili popravljeni v letu 1905.

Komisija je tudi dognala, da so vagoni precej slabi. Na podlagi koncesije pa vlada ne more prisiliti Severne železnice, da bi nabavila boljše vozove ter jih prepustila državi.

Glede investicij odgovarja vlada, da je severna železnica l. 1904 najela za investicije 5 milijonov ter jih porabila.

Tudi bilanca odgovarja, kakor trdi vlada, natančnim predpisom Severne železnice.

Kar se tiče dodatnih izplačil l. 1905 za zavarovanje, davke in druge obveznosti, ki bi se morala prenesti na prejšnja leta, odgovarja vlada, da se tako zaračunavanje strinja s splošnimi načeli bilančne tehnike. Ker pa je državna uprava vsako leto odobrila račune severne železnice, od katere država dobiva delež čistega dobička, morajo ti računi v smislu § 12 koncesije biti tudi podlaga odkupnini.

Odsek temu sicer ne more ugovarjati, vendar pa se je v pododseku slišal glas, da

ima državni zbor pravico določiti podlago računom ter zavreči potrdilo državne uprave.

Na vprašanje, katero odkupnino je vlada sama določila pred obravnavami s severno železnico, je odgovoril minister, da je država dobivala svoj delež od povprečnega čistega dobička v znesku 30,117,862 kron. Ako se pa odštejejo še delniški koleki in honorarji upravnim svetnikom, znašal bi čisti dobiček 30,265,903 kron. Razlika med računoma vlade in severne železnice je torej neznatna. Pač pa je vlada dosegla, da se pripíše čistemu dohodku 3,362,887 kron rentnega davka, ne pa 3,564,269 kron pridobitinskega davka; torej 201,382 kron manj, nego je zahtevala severna železnica.

Dalje je zahtevala severna železnica, da se prištejejo še aktivne obresti in stroški za splošno upravo v skupnem znesku 494,576 K. Vsega skupaj je severna železnica zahtevala več 695,958 kron. Severna železnica pa je odjenjala za 394,748 kron in vlada je primaknila 301,218 kron.

Pododsek je bil mnenja, da je boljša kratka sprava, nego dolga pravda. Pogoji niso sicer ugodni, a se morejo sprejeti s praktičnega stališča. Ker kupec običajno plača pristojbine, zato je vlada kot kupec dovolila pristojbin prosto pogodbo glede odkupnine, kar je za državo isto, kakor če bi sama sebi plačala pristojbine od listin.

Sproženo je bilo tudi vprašanje, ali bi ne kazalo, da vlada odpove vse prioritete severne železnice, ki se obrestujejo sedaj po 5:3%, ter z novim, daljšim posojilom napravi boljši račun. V tem oziru minister tega vprašanja načeloma ni odklonil.

Očitati so tudi vladi, zakaj se ni ob enem pogodila s severno železnico tudi glede premogovih jam in je odkupila le montansko železnico. Vlada je odgovorila, da bode severna železnica iz treh jam dajala državi premog po istih cenah, kakor zasebnikom, iz drugih treh jam pa po najnižjih cenah. In te cene so bile podlaga tudi glede čistega dobička v pogodbi.

Pododsek je odobril, da je vlada odkupila tudi lokalne železnice za letno rento 1,616,166 kron, ker bi pozneje bila odkupnina še višja. Minister je dalje obljubil, da uradniki in uslužbenci v svojih dohodkih ne bodo prikrašani.

Ostala poslopja severne železnice, katerih stavbeni stroški so znesli 4,050,895 kron, odkupi država za 3,715,000 kron.

Večina odseka je konečno mnenja, da bi nova pogajanja s severno železnico glede podpravljenja ne imela boljšega uspeha. Tudi ne kaže, da bi odlašali s podpravljenjem še nadaljnjih sedem let, ker bi se čisti dohodek delnic severne železnice gotovo ne zmanjšal. Zato predlaga pododsek: Severna železnica naj se podpravi v smislu koncesije in odsek naj se bavi z vladno predlogo, katero bode vlada sama pojasnila in zagovarjala.

VOLILNA REFORMA. — DVETRETJINSKA VEČINA. — RAZDELITEV VOLILNIH OKROŽIJ NA ČESKEM.

Ko je odsek rešil vprašanje o razdelitvi volilnih okrožij na Moravskem, bi bil moral preiti k razdelitvi volilnih okrožij na Češkem. Ker pa ne češki ne nemški poslanci še niso izdelali svojih referatov, so sejo preložili na 10. t. m. Sicer pa sedaj vse zanima zgolj vprašanje o dvetretjinski večini. Vlada je strankam že objavila svoj kompromisni predlog, toda nobena se ne ogreva zanj in zato delajo sedaj na novem kompromisu, ki določa, da naj se volilna okrožja za dobo 12 let ne izpremenijo. Češki klub se je 9. t. m. pogovarjal o tem z ministrskim predsednikom Beckom in s predsedstvom poljskega kola. Dr. Kramář je izjavil, da je vlada preje stala glede tega vprašanja popolnoma na češkem stališču. Čehi odločno odklanjajo vsak kompromis. Pozneje je ministrski predsednik zopet konferiral s člani predsedstva poljskega kola, z Nemci in zvečer celi dve uri s parlamentarnico komisijo mladočeškega kluba in s češkimi člani volilnega odseka. Tudi minister dr. Pacak je dolgo konferiral s Čehi, toda vse zaman, dočlej se Čehi niso nikakor udali. »Politik« pa poroča, da Čehi zategadelj še niso izdelali svojega elaborata o razdelitvi volilnih okrožij na Češkem, ker so agrarci zahtevali revizijo načrta razdelitve. Mladočehi pa baje hočejo s tem, da dovolijo to revizijo in morebitno izpremembo volilnih okrožij, pridobiti agrarce, ki se hočejo z vsemi kripili boriti proti dvetretjinski večini, dočlej so Mladočehi tudi v tem vprašanju pripravljeni skleniti z Nemci kak kompromis. Kakor se pa vidi iz drugih poročil, mladočeški klub ne kaže te odlenljivosti, ki mu jo »Politik« predbaciva. — Nemški poslanci iz Češke pa so se posvetovali o tem, kako izposlovati v odseku novo razdelitev čeških volilnih okrožij, kajti če Nemci zahtevajo zastopstva manjšin, bo treba sedaj izdelano razdelitev čisto predrugačiti.

LISTEK.

Nekaj o panslavizmu.**)

Naš rojak, ki se zdaj še skriva s pravim imenom, je napisal tu knjižico, ki zasluži, da jo vsakdo, ki ima širši pogled na razmere v slovanstvu, z zanimanjem čita. »Panslavizem«, kakor si ga on misli, ni utopija, ni nikak sedanjim državam poguben element, ampak je oblika pravičnosti, veliko kulturno stremenje, po katerem se naj povzdignejo posamezni slovanski narodi do boljše in jasne bodočnosti. Mnogo idealizma je v knjižici, a priznati moramo, da je pisatelj zgradil svojo teorijo na realnih premisah, in istiniti razvoj tudi potrjuje mnogo njegovih misli. Mnogo svetlih idej se zabliška tu in tam, ko čitamo ta v elegantnem slogu in z neko mirno gotovostjo pisana izvajanja.

Najprej govori pisatelj o Slovencih, katerih bodočnost se mu zdi jako temna. Pesimistično govori že o izumiranju Slovencev. Od volilne reforme si ne obeta mnogo, zlasti zato ne, ker se mu zdi, da ne bodo slovanski poslanci edino nastopali in postane vsled tega slovanska večina iluzorna. »Iz Galicije«, pravi, »pride čez 30 Ukrajincev, in verjetno je,

da se bodo ti v svojem sovraštvu do Rusov in Poljakov vrgli na nemško stran, kamor jih bo vlekla tudi njihova socialistična struja. Kdo nam garantira, da ne šklenejo Ukrajinci zveze z Nemci ter se pogoje: Mi glasujemo z vami zoper Čehe in Južne Slované, in vi glasujete z nami zoper Poljake.« In če bi pa dobili tudi slovansko večino, kdo nam garantira, da jo bodo znali Slovani tudi izkoristiti? O hrvaškem državnem pravu nima pisatelj dobrih nad in se mu za Slovence ne zdi primerno: »Mi bi morali svojo narodno posebnost, ki je že politično, kulturno in jezikovno precej razvita, žrtvovati manj kulturnemu in politično manj šolanemu elementu, mi bi se morali pogubiti v hrvašču.« O hrvaški državi, ki bi bila »duodecna državica zadnje vrste« sodi pisatelj jako nemilo in odklanja hrvaško državno pravno idejo z ozirom na Slovence. Tudi širša jugoslovanska ideja se mu zdi neizvedljiva, ker je Balkan čisto desorganiziran in se mu zdi nemogoče, zbrati in zediniti te »nesložne, globoko stoječe elemente«. Tudi občna »slovanska vzajemnost« mu ni prava ideja za slovansko bodočnost. »Kaj pa hočete z vzajemnostjo?« vprašuje, in na to ne ve odgovora. Tudi fraza »Slovanske reke se stekajo v ruskem morju«, mu je prazna in v sedanjih razmerah še celo nepraktična.

Ta prvi del izvajani je torej jako pesimističen, glede Južnih Slovanov celo jako ob-

upen in črnogled. Kaj pa je torej s »panslavizmom?«

G. pisatelj pravi, da sta dve stvari potrebni, da se narod razvije: Masa in kultura. To dvoje pa najde samo pri Rusih in Poljakihi, in zato odtod pričakuje boljše bodočnosti slovanstva. Pogodba med ruskim in poljskim narodom, katere podlaga bodi najširša avtonomija poljskega kraljestva, mu je prva etapa k boljši bodočnosti slovanstva. On ni za to, da bi si Poljaki ustanovili novo državo, ampak poljsko kraljestvo naj bi bilo nekako v tem razmerju k Rusiji, kakor Bavarska k Pruski. Odtod bi šlo dalje, in zdaj postane g. pisatelj optimist. Poljski vpliv bi pripomogel k ustanovitvi trozveze »Avstrija-Rusija-Francija« proti Nemčiji, a s prijaznimi odnošaji do Italije in Anglije. »S tem bi zopet oživila ideja velikega avstrijskega državnika Kaunitza in cesarice Marije Terezije.« Tretji korak bi bil ta, da vsled tega prodre v Avstriji slovanski vpliv in pade nemška hegemonija. Do ta čas pa priporoča posameznim narodom podrobno delo, zlasti na polju izobrazbe. Takoj pa se naj osnuje dvoje: list in organizacija v dosego teh smotrov.

To je vsebina knjižice, ki prinaša marsikatero dobro idejo, zlasti glede rusko-poljskih razmer. Nekatere sodbe so pa ravno vsled tega, ker je težišče vsega razmotrivanja v rusko-poljskih odnošajih, za druge narode neko-

liko enostranske in glede Slovencev gotov prečnogled. Mi smo prepričani, da se da slovanski narod z dobro organizacijo, s poukom in s povzdigo gospodarskega stanja še ohraniti proti tujim navalom. Tudi v zvezi s Hrvati — saj ni treba, da kar izginemo v hrvaštvu — vidimo za bodočnost važno kulturno in politično sredstvo za ohranitev narodnosti. Češka »vzajemnost«, če se narodno-gospodarsko prav izvršuje, tudi postane lahko važen narodno-ohranjujoč činitelj.

»Swiat Słowianski« v Krakovu je jako simpatično sprejel to knjižico in piše potem o nasvetovanem vseslovanskem glasilu:

»V kakem jeziku naj bi izhajal ta tednik? Ali v nemškem? Po naši misli naj bi izhajal v štirih jezikih: V hrvaškem ali slovenskem, češkem, poljskem in ruskem. Ako častiti gospod pisatelj najde sredstev za slovensko ali hrvaško izdajo, poskrbimo mi za poljsko izdajo in računamo na to, da ne bo nedostajalo prijateljev te misli med Čehi in Rusi. Tak list bi imel*potem resnično važnost.«

S posebnim listom v štirih jezikih bi bile seveda težave. Čemu tudi? Bolj praktična bi bila slovanska korespondenca za časopise in politike; njene ideje bi potem že časopisje samo razširjalo v vseh narečjih.

*) Der Panslavismus. Eine nationalpolitische Betrachtung. Cill 1906.

IZVAJANJA NEKEGA ČEŠKEGA POSLANCA O VOLILNI REFORMI.

Neki voditelj češkega kluba je izjavil o volilni prenosni za državni zbor: Ne dvomi, da državni zbor izdela prenosno. Odsek za vol. prenosno bo sklenil svoja posvetovanja 12. t. m. in je tudi mogoče, da izdela poročevalc poročilo do 15. t. m. Ker se snidejo delegacije 26. novembra, ima do takrat državni zbor prostih za razpravo o volilni prenosni 40 dni, v katerem času lahko priredi 30 sej. Obstrukcije z dolgimi govori se ne boji. Niti Vsenemci ne bodo obstruirali, ker se ne bodo hoteli blamirati in ker vedo, da bi le za nekaj dni zavrl rešitev prenosne z obstrukcije. Po precej dolgi splošni razpravi bo morala rešiti zbornica nekoliko spornih vprašanj, pri katerih se bodo podali minoritetni predlogi. Kar se tiče volilne dolžnosti, o kateri bodo odločevali deželni zbori, meni, da se uvede v Zgornji in Spodnji Avstrijski. Presenečenja pa so izključena.

PRORAČUN.

Letošnji proračun določa 1.200.000 K za pristajška dela v Trstu in Dalmaciji. Za nova skladišča v Trstu je določenih 600.000 kron, 160.000 K za čiščenje pristanišč, pomorski observatorij v Trstu in ribištvo, 1.400.000 K je določenih za podporo proste trgovske mornarice.

AVTONOMIJA ZA GALIŠKO. — GALIŠKI JUDJE.

Gališki namestnik grof Potocky se baje mudi na Dunaju zato, da se domeni z ministrskim predsednikom o poljskih zahtevah glede avtonomije. Poljsko kolo namreč ni zadovoljno s tozadevno resolucijo pododsekovo ter namerava svoje avtonomistične zahteve obnoviti ter si jih tudi priboriti. — Zastopniki galiških Judov so se pogajali s predsednikom »Poljskega kola« zaradi mandator, ki jih zahtevajo gališki Judje. Dognali so, da bodo imeli Judje večino v šestih vol. okrajih. To je najmanj, kar zahtevajo Judje, a ni izključeno, da jim priznajo še več mandator, ako bodo v moralnem oziru priporočeni judovski kandidati vseh »Poljskemu kolu.«

OGRSKA.

Ogrski ministrski predsednik Wekerle je cesarju predložil proračun, minister za notranje zadeve grof Andrassy pa je cesarju predložil več zakonov, ki naj za vselej zabranijo take konflikte, kakršni so se pojavili za Fejervaryjevega vladanja. Oblast komitatov naj se poveča, nadžupanov pa zmanjša, kompetenca in dolžnosti komitatov naj se natančno določijo. Tudi delokrog upravnega sodišča naj se razširi. O nagodbi ministri cesarju še niso referirali. Wekerle predloži zbornici proračun v petek.

PREGANJANJE SLOVAKOV.

Ogrski državni pravdnik v Ružombergu je vložil proti ružomberškemu župniku Andreju Hlinki tožba zaradi hujškanja na upor proti mažarski narodnosti. Župnik Hlinka je rekel v Revuci pred cerkvijo: Zakaj vam je mažarsčina, mažarska šola in mažarski učitelji? Zakaj vam ne dostavljajo uradnih listin pisanih v slovaškem jeziku. V Sliach je pa rekel: Zakaj vam je mažarsčina, ko jo ne razumete? Ogoljujati vas hočejo. Uradne dopise vam morajo dostaviti v slovaškem in ne v mažarskem jeziku. Potrebno je, da branimo materinščino. Držimo se svojega jezika, mažarsčino ne potrebujemo. V Vlaškah je pa rekel: Priprosti človek stoji pred sodiščem, kakor božji volek, ker je tam vse mažarsko. V Ružombergu po volitvah je opominjal Slovake, naj bodo složni in vztrajni, on jih ne zapusti in ko bi moral kopati in voziti ljudem gnoj. To je seveda v mažarskih očeh zločin na nedotakljivo mažarsčino. Podobne tožbe so vložili Mažari tudi proti slovaškemu kandidatu dr. Srobakovu in proti drugim zavednim Slovacom.

SPOMINI PRINCA HOHENLOHA.

Objavljen je Hohenlohovih spominov je provzročilo polemiko med listi Bismarckovimi

in listi nemškega cesarja. Bismarckovi listi zagovarjajo seveda Bismarcka, medtem ko odobravajo liberalni listi cesarjevo postopanje pri Bismarckovem odstopu. Dr. Curtius izjavlja, da je izdal Hohenlohove spomine z vednostjo in z dovoljenjem princa Aleksandra Hohenloha. Avstrijski diplomatični krogi komentirajo objavljen Hohenlohovih spominov. Izjavljajo, da so spomini neprijetno iznenadili ne le nemškega cesarja, marveč tudi nemško diplomacijo. Načelnik Hohenlohove rodbine ni imel po oporoki nikake pravice do spominov. Za izdajo spominov je želel rajni knez, še ko je živel, naj bi jih izdal Curtius. Nemški diplomaciji gotovo ni všeč, da so objavili spomine iz raznih razlogov, med katerimi je pač najvažnejši, ker dela nemška diplomacija zdaj na zblizanje Nemčije z Rusijo.

GOLUCHOWSKI BO DEMISJONIRAL.

Goluchowski bo najbrž po završenem delegacijskem zasedanju v Budimpešti demisjioniral, ker mu je Wekerle poročal, da je njegovo stališče med neodvisno in ljudsko stranko na Ogrskem popolnoma omajano.

LOČITEV CERKVE OD DRŽAVE NA FRANCOŠKEM.

V francoskem ministrskem svetu so se sporazumeli o načinu, kako bi izvedli popolnoma zakon o ločitvi cerkve od države na Francoškem. V petek sklepa ministrski svet o podrobnostih.

TURCIJA NAROČA TOPOVE.

Carigrad. Sultanov ukaz določa nakup 70 Hotchkisovih topov iz Francije.

NA BALKANU.

Prebivalstvo v Varni se je razburilo, ker je vlada povrnila Grkom od Bolgarov vzeto cerkev. Ker so se bali novih izgredov proti Grkom, je zaprla bolgarska vlada nad 100 oseb. Voditelji protigrškega gibanja so objavili protest in se nameravajo pritožiti tudi pri knezu. — Pri Grevenih so prišli 7 mož močno grško četo.

RUSIJA. — UMORI. — ANGLEŠKA DEPUTACIJA.

V ruskem finančnem ministrstvu so zasledili poneverjenje 17 milijonov rubljev. — V Nevjevnu so umorili kmetje neko judovsko rodbino obstoječo iz moža, žene ter dveh otrok. Umorili so tudi nekega delavca in pa neko delavko. — Monarhistična stranka namerava prirediti ob prihodu angleške deputacije, ki izroči Muromcevu addresso, veliko demonstracijo proti Angležem.

PROTI FRANCOZOM V ALŽIRU.

Pri Buiro je napadlo patroljo 10 orožnikov kakih tisoč domačinov s kamni in s streli. Francoski orožniki so se branili z revolverji. — Guverner je ukazal preiskavo in odposlal v Buiro orožniška ojačenja.

ITALIJANSKE OBMEJNE UTRDBE PROTI AVSTRIJI.

Načelnik italijanske generalnega štaba general Saletta je izdelal načrt obmejnih utrdb proti Avstriji. Na Benečanskem v dolini Cadove nameravajo zgraditi utrjeno taborišče. Vse alpske prehode nameravajo zavarovati z močnimi minami in razširiti obstoječe ceste. Tudi utrbe obrežnih mest ob Adriji nameravajo ojačiti.

POMNOŽITEV BOLGARSKE ARMADE.

Sofija, 9. septembra. Vojni minister zahteva za prihodnje leto 10 milijonov, da se formira 10 novih polkov.

OTVORITEV PERZIJSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Prvo sejo novega perzijskega državnega zbora so otvorili dne 7. t. m. na zelo slovesen način. Navzoča je bila diplomacija, dostojanstveniki, duhovščina in pa zastopniki armade. Med igranjem godbe je prišel šah spremljan od mulahov v zborovalnico. Teheranski guverner je prečital prestolni govor, ki naglašja, da je šahov načrt o podelitvi ustave že star

osem let. Zato sodi šah, da so Perzi zreli dovolj za ustavo in da prebivalstvo ne bo zlorabljalo danih mu svoboščin.

ŠPANSKA SE UTRJUJE.

Iz Madrida poročajo, da pripravlja vlada načrt za utrjenje pristanišč v Vigu, Coronji in Santandru ter načrt utrdb v zalivih Pontevedra, Arosa in Morus. Načrt predloži vlada zbornici v prihodnjem zasedanju.

Dnevne novice.

+ Šestdesetletnica vrlega moža. Danes obhaja v Zagrebu gospod profesor Ivan Steklasa, eden najstarejših in najvztrajnejših sotrudnikov »Slovenčevih«, svojo šestdesetletnico. Profesor Ivan Steklasa sodeluje pri »Slovincu« že od leta 1874 ter je ostal zvest našemu listu do dandanes. Napisal je veliko število podlistkov večidel zgodovinske vsebine. Posebno rad je obdeloval rusko in slovensko zgodovino. Še obsežnejše pa je bilo njegovo delovanje nad črto. Na stotine članikov o kulturnih in političnih razmerah Jugoslovanov, posebno Hrvatov je napisal gospod profesor Ivan Steklasa v »Slovincu« ter s tem delom mnogo pospešil bolj medsebojno spoznavanje posebej še med Hrvati in Slovenci. Spisi Steklasovi so bili pisani vedno mirno in popolnoma objektivno. Kot večš zgodovinar je sedanje razmere sodil s širokim pregledom in se ni dal nikdar premotiti od dnevnega strankarskega vpitja. Mnogi njegovi članki v »Slovincu« o hrvaških razmerah bi zaslužili da se otmo pozablenosti iz zavrženih listov dnevnika. Profesor Steklasa je znan po svojih zgodovinskih razpravah v »Letopisih« »Matice Slovenske« in »Dom in Svetu«. V šoli je učencem ljubezniv in dobrohoten učitelj. Neutruden je bil vedno pri svojem delu, marljiv kot mravlja pri nabiranju gradiva. Čudili smo se mu često, kako hitro je zbral zlasti življenjepisne podatke o hrvaških rodoljubih, kadar jih je potreboval »Slovenec«. Velikanski spomin in tista tehnika nabiranja in registriranja, ki mora dičiti zgodovinarja, sta mu tudi kot časnikarju dobro služila. Želimo gospodu profesorju ob njegovi šestdesetletnici še mnogo veselih let v zdravju in zadovoljnosti. Bog ga živi!

+ Novo poštno poslopje v Idriji. Z Dunaja se nam poroča: Poštni urad v Idriji je že mnogo let v prostorih, ki v nobenem oziru ne zadoščajo potrebam. Poštno ravnateljstvo v Trstu je opozorilo na nedostatke trgovinsko ministrstvo, katero je poslalo v Idrijo višjega uradnika, da se prepriča na licu mesta o potrebi novega poslopja. Uspeh je bil, da je koncem avgusta fin. ministrstvo postavilo v proračun okroglo svoto 30.000 kron s pogojem, da poljedelsko ministrstvo odstopi v Idriji svojo hišo št. 279, ki jo podr ter na istem prostoru zgradi poštno poslopje. Ta teden je poljedelsko ministrstvo naznanilo trgovskemu, da odstopi imenovano hišo. S tem je zagotovljeno v Idriji primerno poštno poslopje, ki se zgradi bodoče leto.

+ Hrvaška politika — zmeda. Novembra meseca se snide hrvaški sabor, toda ne v Zagrebu ne v Budimpešti ne vedo, kako se bodo hrvaške stranke zedinile na skupno delo. Saborne večine ni moč sestaviti. Eni pravijo, da so temu krivi resolucijski, drugi dolže Starčevičance, tretji bivše Mažarone. Na vsak način je neumestno, da resolucijski zahtevajo

od Starčevičancev, naj ti državnopravnik vprašan v saboru ne spravijo na dan in zato zahtevajo garancij. Starčevičanci so izjavili, da so pripravljeni delati skupno z resolucijski zahtevane svoboščine na Hrvatskem. Zavezati pa se morajo, da bodo pustili državnopravna vprašanja čisto pri miru. Resolucijski, pravijo drugi, nalašč nočejo kompromisa s Starčevičanci, ker se mislijo zvezati z nekaterimi menj kompromitiranimi člani bivše mažaronske stranke, predvsem bi radi pridobili finančna strokovnjaka dr. Eggersdorferja in Šiloviča. Dobili smo tudi poročilo, da nekateri hrvaški aristokrati in konservativci mislijo ustanoviti novo stranko. Če se stvari ne zjasnijo, bodo novi sabor nabrže zopet razpustili.

+ Občinska uprava. Glasilo »Kmetijske županske zveze«, ima v 21. številki jako zanimivo strokovno vsebino. Listu se pozna, da ima novega, spretnega urednika: g. dr. Vladislava Pegana. List obsega: Nekaj o carini. — Avstrijske sodne oblasti. — Razne vesti. — Vprašanja in odgovori. — Dopisi. — Izpred najvišjih sodišč. — List v polni meri zadošča svoji nalogi, zato ga najtopleje priporočamo. Naročnina celoletno 8 kron. Naj bi ga ne bilo slovenskega županstva brez tega lista.

+ Nova slovenska revija »Čas«. »Leonova družba« bo odslej »Katoliški Obzornik« izdajala pod splošnejšim imenom »Čas«. Uredniki »Časa« bodo gg. dr. A. Ušeničnik, profesor Evg. Jarc in dr. Fr. Grčevič. Vabilo na naročbo priobčimo.

— Slovensko katoliško akademsko društvo »Danica« na Dunaju priredi v soboto, dne 13. t. m. slovenskim abiturientom prijateljski večer. Govori predsednik M. Božič: »Pomen akademičnega združevanja, ideje »Danice«. — Sledi nagovor, nato neoficijni del. Lokal: Trötter zum Magistrat, I. Lichtenfelsgasse — zraven magistrata, spodnji prostori. — Začetek ob polu 8. uri zvečer. Vabljeni so vsi abiturientje najiskrejeje. Pridite in pogledite si društvo od blizu!

— Studeno pri Postojni. Tudi pri nas smo se malo zganili. Po prizadevanju našega gosp. župnika smo ustanovili zadnjo nedeljo 30. septembra za tukajšnje župnije slov. katol. izobraževalno društvo. Priglasilo se je okrog 30 udov. Upamo, da se število še pomnoži, ko se društvo nekoliko utrdi in člani do dobra spoznajo vso korist, ki jo jim podaja vzgoja v društvu. Na ustanovnem shodu je govoril dnevnemu redu primerno »o življenju v društvu« visokošollec Jos. Puntar, član »Slov. dij. zveze«. Gospode visokošolce prosimo, da se spomnijo o počitnicah tudi naših pozabljenih Kruševcev, zlasti Studenčanov. Dobro došli tudi drugi, ki jim je mar probuja slov. ljudstva na Krasu. Pomoči nam je treba, hvalježni smo za vse!

— Poroke. Poročil se je g. Iv. Pavšič, c. kr. dež. vodni rač. asistent z gđ. Ivanko Pečnik iz Stožic. Poročil je ženinov brat c. g. Pavšič. — Poročil se g. Francišek Jurca, c. kr. okrajni tajnik v Logatcu z gđ. Marijo Arigler, poštno upravitelico v Idriji.

— Semenij v Selcih. Dne 4. oktobra se je vršil v Selcih živinski semenj. Kupec razven nekaj mesarjev ni bilo, pač pa jako veliko živinskih mešetarjev. Živinski sejmi imajo, kakor bi mislil človek, namen, da bi prodali živinorejci po pošteni ceni svojo živino, ki jo izreže z velikim naporom in težavami ter takimi stroški, katere mora presoditi le kmet sam. A ta naš semenj žal ni imel pričakovane uspeha. Cene živini so bile naravnost škandalozno nizke. Mešetarji so ponujali za domačo klavno živino 52 do 54 K za 100 klgr. žive teže. To je seveda za mesarje in meše-

Sotera.

Povest, spisana po poročilih mučencev.

Anton de Vaal, poslov. Lavričev.

(Dalje.)

Pa ravno to obćudovanje, ki je bilo vsako uro večje, je vzpodbujalo Sempronija k vsakemu poizkusu, da reši Sotero.

Ali se nahaja še kako sredstvo na svetu, s katerim bi mogel doseči svoj namen?

Žarek upanja, če tudi je bil slaboten, je zasijal v njegovem srcu. Kaj, ko bi bil šel k cesarju Maksiminu in bi izprosil od njega, če že nič drugega ne, vsaj da se odloži obsodba za nekaj časa. Če to doseže, potem je menil, da se odkriža odgovornosti, ako bi pozneje mladenka zopet vztrajala pri svoji trditvi.

Dobro je poznal senator brezsrčnost cesarjevo, in prihod k njemu je bil eden najtežjih v njegovem življenju; vendar je smatral za svojo dolžnost, da poizkusi še zadnje sredstvo.

Sempronij je moral dolgo čakati v pred-sobi, ker je našel vladarja pri prandiju.*) Ta je navadno trajal pri Maksiminu po več ur. Slednjič mu je bil dovoljen vstop in k sreči je dobil cesarja pri dobri volji.

Z veliko previdnostjo spomni senator najprvo zasluge prednikov, kakor tudi oba brata, ki sta padla na polju slave v boju proti

barbarom*). Sotera je na ta način zadnja potomka rodu, ki ni zaslužil tako krvavega koca. Pri skoro otroški starosti se ne sme z vso strogostjo izvršiti zakon, ki je izdan nasproti kristijanom. Cesar naj bi odložil v svoji dobrodušnosti in milosti sodnijsko postopanje na nekaj mesecev in bi potem podaril Soteri zopet svobodo. Kajti on upa, da pride vsled poroke z njegovim sinom kmalu k drugačnim mislim.

»Pri Herkulu!« zavpije Maksimin s surovim smehom, »ti si pa res strašansko prizadevaš, da ne bi država izpulila tej nespametni goski zlata peresa. Ali junaška smrt njenih bratov in tvoja priprošnja ji dajeta na vsak način pravico, da ji skažem milost. Odločiti ji hočem en mesec za pomislek. Ako je tvoj sin ravno tako srečen snubač, kot hraber vojak, tedaj je to dovolj dolgo, da zavzame to trdnjavo.«

Na dano znamenje vstopi strežnik v sobo. Maksimin mu zapove, naj spremlja senatorja Avrelia Sempronija v ječo k Soteri in naj uredi vse potrebno, da bo Sotera rešena iz vjetništva.

Sempronij poljubi z veliko hvaležnostjo reko vladarju in odhiti za služabnikom. Kako srečen je bil, da je dosegel ta odlog.

Ko prideta k ječi, jima pove ječar, da je

cesarjevo povelje prepozno. Sotera je bila že pred eno uro odpeljana na morišče.

Senator se zdrzne. Misli, da se je odprla zemlja, ki ga bo zdaj in zdaj zagrnila. Segel si je z obema rokama v lase in je strmel obupajoč pred se.

»Prepozno? prepozno? — In kje je bodo ...?«

»Slišal sem, da pri tretjem kamenu apijske ceste, za spomenikom Kornelijcev,« odgovori ječar. »Kdor bi imel dobrega te-kavca,« pristavi, »ta bi se prišel v pravem času, ker vzamejo priprave za umor vendarle nekaj časa.«

Sempronij že ni slišal zadnjih besedi. Ne da bi se kaj poslovil od cesarskega strežnika, odhiti proč.

V bližini Cirka maksima*) je čakal postrešek s cizijem**) (z vozom). Sempronij mu obljubi dvojno plačilo, ako ga pripelje v pravem času na morišče. V diru so šli konji mimu Karakalovih toplic po apijski cesti. Ali, četudi je voznik z besedo in bičem podil konje, vendar se je zdelo Semproniju vse prepočasno.

Po četrtturni vožnji dospeta na mal klanc. Pred njima se odpre dolga črta apijske ceste.

Sempronij zagleda v daljavi množico lju-

di. Voznik zazna s svojimi ostrejšimi očmi bojno opravo vojakov: to je množica na morišču Sotere.

Senatorju so pritekale na lice solze veselja: prišel je pravi čas! Sotera je rešena!

Toda kmalu pripomni voznik, da ne gre množica naprej, ampak se vrača proti mestu. Sempronij se strese — ali naj bode njegovo upanje in veselje uničeno?

Vsled dirajnja konj se ni mogel nahajati dolgo v negotovosti: da, bilo je tako — množica se je približala — rešitev je prišla prepozno. Z mrzlo ravnodušnostjo mu sporoči rabelj in vojak, da se je obglavljenju kristijane izvršilo pred četrto ure, in črncem mu pokaže še meč, s katerim ji je odsekal glavo.

Ali naj se Sempronij vrne?

Seveda! Pokop so oskrbeli kristijani; pogled na mrtvo telo bi ga navdal še z večjo grozo in strahom.

Konji so šli s počasnim korakom proti mestu nazaj. Sempronij je bil naslonjen z glavo ob roki in njegova misel je bila na morišču pri mrtvi Soteri. Protivil se je nečemu, ali neka sila ga je vlekla k mrtvi. Slednjič se ne more več ustavljati notranjemu glasu: zopet zapove vozniku, naj obrne.

V bližini spomenika Kornelijcev zapazi berača, na potu sedečega, in ga vpraša:

»Ali bi mi mogel povedati, ali je umorjena Sotera že pokopana?«

(Dalje.)

*) Prandij = zajutrek.

*) Barbari so bili Rimljanom vsi oni narodi, ki niso bili pod njih oblastjo.

*) Cirkus maximus = veliki cirkus.

**) cisium = dvokolesni voz.

tarje jako ugodno, ako bi bili naši kmetje v 20. stoletju tako neumni in zabiti, za kakršne jih smatrajo gotovi »dobri« prijatelji kmeta. Mesarji vedno tožijo, da draže kmetje meso. Naš semenj pa dokazuje ravno nasprotno. Kdor količak razume mesarije, primerja lahko navedeno ceno z ono, ki jo stavijo mesu »dobri« prijatelji kmeta, pa tudi vsakega kupca mesa. Postrežemo lahko s še natančnejšimi podatki. V teh razmerah je kmet prisiljen na odpor in se bo pri nas vse storilo, da preprečimo tako izkoriščanje kmeta in tudi konsumenta na način, ki preliubim našim prijateljem ne bode všeč. Za Selško dolino že obstoječa »Živnorojska zadruga« naj ustanovi lastno mesnico, po kateri bo kmet sam naravnost prodajal konsumentom lastno in dobro blago po zmernih cenah.

— **Dol pri Ljubljani** Govor. g. Ravnika-
karja c. kr. poštarja v tukajšnjem izobra-
valnem društvu 7. t. m. o naprednem gospo-
darstvu je bil veleznimiv in kar moramo
posebno povdarjati docela praktičen. Z
njemu lastno šaljivostjo izprašal je mnogo-
številnim zbranim poslušalcem vest o vseh
večjih grehih pri gospodarstvu. Gospodari
in gospodinj, mladeniči in dekleta, vsi so
dobili svoj del. Možje imajo na vesti zane-
marjene travnike in neverjetno slaba gnojšča
— nesnaga v hiši, potrata v obleki gre na
rovaš gospodinjam in dekletom, fantje pa
trdo zaslužene novce zapravljajo za slabo
pijačo svojemu zdravju v kvar. Za napredek
v gospodarstvu je govornik posebno pri-
poročal ustanovitev gospodarske zadruge,
ki naj posestnikom pomaga v vseh panogah
kmetijstva; opozarjal je posebej na napravo
skupnih strojev, zlasti mlatilnice in čistilnic
žita. Povdarjal je velik pomen varčevanja, ki
se mora gojiti že pri otrocih (n. pr. deklicam
se izroče koklje s piščeti, dečkom pa zajčki
z mladi, da z njimi kupujejo), ostro je
govoril zoper žganje, ki je smrt slehernemu
napredku; zato naj gospodari sklenejo:
žganja nikdar v hišo! Po govoru se je
otvorila živahna debata, ki je pričala o raz-
boritosti poslušalcev. Vsi so bili edini v
želji: takih govorov bi radi še več, gospodu
govorniku, ki je obljubil nadaljevanje, pa
iskrena zahvala.

— **Stavke v Trstu ne bo.** Skladiščni de-
lavci so sprejeli izboljšanje plač in ugodnosti,
katere jim je dovolil odbor glavnih skladišč
in izposloval namestnik Hohenlohe. Delavci
so obljubili držati se trdno pravil in dela.

— **Smrtina kosa.** V Trstu je umrl gospod
Ferdinand Perhavec, c. kr. ravnatelj po-
možnih uradov na ondnotnem višjem sodišču.
— Umrl je dne 8. t. m. v celem Celovcu znani
študenčar in hišni posestnik Janez Modric,
v 74. letu svoje starosti.

— **Črnuče v cvetju.** Na Črnučah so v je-
seni v cvetju. Narava si prizadeva popraviti,
kar je grozna nevihta s točo opustošila. Mnogo
je sadnega drevja, zlasti jabolk, v toliko le-
pem cvetju, kakor spomladi; osobito v vaseh
po toči močno poškodovanih: na Dobravi,
Gmajni in tudi nekaj v Črnučah.

— **Za zboljšanje materijelnega položaja
državnega uradništva** se vrše v finančnem
ministrstvu predpriprave.

— **Telefon med Trstom, Reko in Opatijo**
namerava prihodnje leto napraviti trgovsko
ministrstvo.

— **Umrl** je na Dunaju nagle smrti goriški
lekarnar in hišni posestnik gospod Jakob
Cristofolletti. Prepeljali so ga na Dunaj.

— **Elektrarne ob naših vodah.** Lastniki
vodne sile Hrubla so našli strokovnjake, ki ho-
čejo izkoristiti gonilno silo za elektrarno, ki
bi dajala električni tok za razsvetljavo in obrt-
no uporabo vsej vipavski dolini in Gorici.
Najmanjša vodna sila je proračunjena na 750
konjskih sil, srednja na 1200, najvišja na 2000,
najmanjša se da povzati na 2000 z napravo
vodnih nabiralnikov. — Pri Krškem napravi
gospod Josip Lenarčič, posestnik Turnške
grajščine, velikansko elektrarno, ki bo odda-
jala električno razsvetljavo od Sevnice do
Brezice in menda tudi v Zagreb. — Ob Krki
na Dvoru namerava zgraditi knez Auersperg
veliko elektrarno, ki bo oddajala elektriko do
Novega mesta.

— **Odhodni koncert** priredi kapelnik Ru-
dolf Hachle v četrtek, dne 11. oktobra, v dvo-
rni »Narodne čitalnice« v Novem mestu. —
Iz prijaznosti sodelujejo: gdč. M. Lavrenčič,
gg. Germ, Hladnik, Kastelic, in Kozina.

— **Samoumor?** Blizu Kopra je vlak po-
vozil nekega Nikolaja Marina, ribiča, Marin
je trpel na neozdravljivi bolezni, vsled katere
ni mogel spati. Sumijo, da se je sam vrgel pod
vlak.

— **Laški dalmatinski dijaki** so zborovali
v Zadru. Izjavili so se za laško univerzo v
Trstu.

— **Kaj vse kradejo po Trstu.** K vratarji
Ani Movia je prišel nek mladenič in misleč,
da nobenega ni v sobi, je pograbil stol, vredn
1 K 40 h in ga z njim popihal. Vratarka je po-
slala za njim policaja. Tat postavi stol sredi
ceste na tla in urnih nog zbeži. Toda roka pra-
vice ga je vendarle pograbila in ga odvedla
v zapor.

— **Krava je iztaknila oko** na paši petlet-
nemu kočarjevemu sinu Janezu Štefetu v Vo-
klem pri Kranju.

— **Nov list.** V krški tiskarni bo tiskan
»Narodni list«.

— **Zadeva o pretepu** Jožefa Smeraja z
P. Kodrmanom se je, kakor se nam poroča iz
Črnuč, mnogo vblažila. Ranjenca na glavi se
vrača polagoma zdravje. Ker ni bilo nikake
hudobne volje pri tem pretepu, marveč nekaj
preobilo pijače — upajmo, da se bo ta trenutni
spopadek izšel obojestranski brez slabih na-
sledkov. Dopisnik končno omenja: Še več

pričakujemo od tega nesrečnega slučaja za
naše ljudi. Marsikateremu mladeniču so se
odprle oči, da se najbolje obvaruje časne in
večne nesreče ona hiša, pri kateri rožni venec
zaklepa hišna vrata ob večernem mraku.

— **Kam pripravi ženska moškega.** 23letni
trgovski potnik Virgil Mahorčič v Trstu je bil
ajk odelaven in marljiv človek in vsled tega
svojemu šefu jako priljubljen. Kar se je se-
znalil z neko ljudsko pevko, ki mu je zme-
šala pamet, da je norel za njo in drago pla-
čeval za njo. Ker njegova plača ni zadostova-
vala za luksurijski sport, ponarejal je menice
na škodo svojega šefa, tako da mu je napravil
škodo 4137 K 20 v. Ker so mu postajala
tržaška tla prevročja, popihal jo je v Ameriko,
odkoder se je vrnil čez eno leto. Prijeli so
ga na Dunaju. Nedavno je stal Mahorčič pred
tržaškimi porotniki. Njegov šef je izjavil pri
obravnavi, da ne zahteva nobenega povračila
od njega in da mu tudi odpušča njegov greh.
Mahorčič je bil obsojen na dve in pol leti na-
vadne ječe.

— **Ameriške novice.** V nekem vodnjaku
napolnjenem s strupenimi plini v Butte (Mon-
tana) sta se zadušila Franc Ilc in Andrej Mer-
har. Ilceva žena je umrla iz strahu. — V Jo-
lietu je utonil 4-letni sinček Antona in Fran-
čiške Košiček.

— **Podporno društvo cerkvenikov**
opozarja vse tiste, ki se še niso priključili kot
člani društva in tudi dostavljenih tiskovin ne
društvu vrnil, naj v kratkem času to store,
prijavijo svoj pristop, ter pristopnino oziroma
članarino pošljejo, da bodo društvo temprej
močnejše postalo in potem izdatneje zamglo
svoje člane v potrebi podpirati. Kdor bi se
pa odtegoval res ne bi kazal potrebne zaved-
nosti. Odbor prosi ako je kje služba cerkvo-
nika in organista izpraznjena, da se odboru
naznani.

— **Ženska bolnišnica v Novem mestu.**
Deželna vlada je potrdila načrt ženske bolni-
šnice v Novem mestu s pogoji, da bo tudi no-
tranja oprava primerna in da bodo odvajali
odpadke iz infekcijskega oddelka v posebno
jamo, kjer se morajo razkužiti. Tudi perilo
se bo moralo razkužiti, predno je bodo iz-
plahnilo v Krki. Deželna vlada hoče tudi pri-
poročati, da dobi bolnišnica potem javni
značaj.

— **Nemci iz rajha na lovu v Bornovih
gozdih.** Iz Nemčije se je pripeljalo v Bor-
nove gozde šest gospodov in dve dami. V
družbi sta tudi neki pruski major in pa neki
pruski poročnik.

— **Za župana** v občini Ratezevo Brdo je
izvoljen Francišek Valenčič, občinska sveto-
valca sta Jakob Barbo in Anton Špiler.

— **Smrtno sunil** je svojo ženo v prepiru
s črevljem od zadaj posestnik Anton Trebec
dne 30. m. m. in jo tako poškodoval, da je
2. t. m. umrla.

— **Nagle smrti** je umrla preteklo soboto
v Litiji zasebnica Marija Adamič.

— **Divjo mačko ustrelil** je 16. m. m. po-
sestnikov sin Franc Fink v Smuki pri Žužem-
berku.

— **Tobačna trafika Medvodami št. 8** se
podeli potom javnega pogajanja. Ponudbe do
5. novembra 1907 na ljubljansko finančno rav-
natelstvo.

— **Prememba določb glede utiska poštinih
vrednotnic.** Vsled odloka c. k. trgovskega
ministrstva z dne 5. septembra t. l., številka
26.336/P razglasa se tem potom, da je od se-
daj naprej mogoče vročevati materijal v
svrhu utiska poštinih vrednotnic pri vsakem
poštnem uradu in da se izvrši toliko prepoši-
ljev od prejemnega urada na osrednji ko-
lekovni urad na Dunaju, kolikor tudi povrni-
tev materijala od tega urada na oni poštni
urad, kjer želi vročevalec prevzeti markirani
materijal, uradnim potom, to je za vročevalca
brezplačno.

— **Umrl** je v Kranju umirovljeni davčni
adjunkt gospod Ivan Oman, star 34 let.

— **Nova iznajdba.** Gospodu Renčelju, c.
kr. oficijalu, se je posrečilo izgotoviti nov
aparatus za merjenje vode pri vodovodih. Apa-
ratom, ki so sedaj v rabi, pomanjkuje glavne
lastnosti, namreč zanesljivosti.

— **Nogo si je izpahnil** poddesetnik Jurij
Šobhar od 17. pešpolka v Celovcu, ko je po-
noči nekega vojaka peljal na stražo. Spodle-
telo mu je na stopnicah. Oddali so ga v vo-
jaško bolnišnico.

— **Umrl je v Češnjicah** g. Anton Prosenč,
tesarski mojster, posestnik in obč. odbornik.
Pogreb bo v petek ob 7. uri zjutraj na pokopa-
lišče v Moravčah.

Ljubljanske novice.

Predavanja v »Krščansko-socialni zvezi«.

Predavanje g. dr. J. Kreka v »Kr-
ščansko-socialni zvezi« je bilo nadvse dobro
obiskano. Dvorana je bila do zadnjega kotička
napolnjena. Dr. Krek je kot predsednik »Zve-
ze« najprej omenjal njeno živahno delovanje,
s katerim se »Akademija« in »Prosveta« niti
od daleč ne moreta meriti. Letos bo v petkih
ob pol 8. uri zvečer zopet redni socialni tečaj,
ravnotaka knjigovodstveni, ki ga bo vodil g.
Podlesnik. Novovo pričnemo s t e l o v a d b o,
kakor hitro dobimo telovadno orodje, ki je že
naročeno. Potem bo letos g. Ravnihar vodil
dramatsko šolo, oder je tudi že preskrbljen in
tako si bomo vzgojili pravo ljudsko gledališče.
K predavanjem ima vstop vsakdo, k ostalim
tečajem pa samo člani »Zveze«.

Nato predava g. dr. Krek »o čutu za lepo-
to med ljudstvom«. Našo dobo označujeta
predvsem na eni strani brezmejna surovost,
na drugi strani brezmejna obilnost. Med
obema ekstremoma, med katerima se giblje
življenje modernega blaziranca, pa je nator-
nost. Do natornosti pa je dandanašnji še jako
daleč, ker ravno v naših dneh manjka res

dobro izobraženega čuta za lepoto. Ni ta
vzrok edini, ali eden najglavnejših. Razvoju
tega čuta se pa postavljajo nasproti tri ovire,
revščina, moda in alkohol. Vzor lepote je
človek, on, ki je »velika pesen nature«. Da pa
more človek v zvezi z natoro biti vzor lepote,
jo razumevati in gojiti, mora biti v družbi pred
vsem razvita zavest o dostojanstvu člove-
kovem. Toda brezdom med sloji, reveži in
bogatinji pomori to zavest in zato je siromaš-
tvo vzrok, da tudi čuta za lepoto med ljud-
stvom ni. Drugo je moda. Moda ni sad kakih
estetskih razmišljanj, ampak delo kapitalizma.
Moda hoče le z zunanjim bleskom zakriti no-
tranjo ničvrednost blaga in zato čuta za lepoto
ne povečuje, temveč ga ubija. Mi moramo
stremiti za napredkom bodisi v obleki, bodisi
pri pohištvi, toda moda je le napredek do-
bičkaželjnosti in ne lepote. Alkohol pa človeka
poniža tako, da sploh ni niti sposoben, da bi
kaj lepega želel. Gostilna je postala nekako
središče današnje kulture ali v tem ozračju ni
pogojev, da bi se razvil čut za lepoto, ki je
eden največjih kulturnih faktorjev.

Naše pozitivno delo, da se izobrazimo v
kultu za lepoto, mora biti: povrnitev k nar-
ravi in k zares lepemu v umetnosti. V Ljub-
ljani imamo krasno gotiško stavbo, imamo re-
nesančno in poznorenesančno, toda zama-
nje zanje je minimalno.

Ljudsko petje v cerkvi je kaj malo raz-
vito, za freske se malokdo zanima. Ne vpra-
šajmo koliko nese, užitek lepote nič ne
nesejo in vendar nesejo, kajti človeka ublaže
in oplemenitijo, kar je več kot vsako boga-
stvo. Predvsem pa je treba izobraževati čut
za lepoto s čitanjem resnično lepega slov-
stva. Toda pesnikov se pri nas skoraj nič ne
čita; ne čita jih delavec, ne čita jih izobraže-
nec, ki pesnikova dela pač da vezati v svinj-
sko usnje, jih pa ne čita. Borimo se proti
šundromanom, največjemu zlu, ki ovira, da
se v nas zamori čut za razumevanje in vži-
vanje lepote!

Živahen aplavz je odmeval po dvorani,
ko je gospod doktor končal svoja zanimiva
in poučno izvajanja.

Prihodnji torek predava g. dr. E. Lampe:
Socialna naloga občine.

Ij **Slučaji obolenja za tifusom, pojavili so
se med dijaštvom.** Pri tej priliki opozorimo
mestni magistrat na obstoječi odsek za pre-
gledovanje stanovanj, ki se je svoje dni usta-
novil. Namen je bil sicer dober, a uspeh mini-
malen, ker ta odsek, vsaj kolikor nam je
znano, še nikdar — funkcionalni ni. Marsika-
terim nedostatom bi se prišlo na sled in go-
tovo bodo uspehi v vsakem oziru. Posebno se
bode omejilo izkoriščevanje nižjih slojev pri
stanovanjih. Znano je, da takozvani »Bett-
geher« najdražje plačujejo stanovanje, in da
dobi marsikateri gospodar za take luknje več,
ko drugi za lepe sobe. Pri tej priliki si usojamo
sprožiti še eno misel, ki bode gotovo našla
povsod pritrjevalni odmev. Ljubljana je pro-
vincijalno mesto, torej ne tako veliko, da bi ne
bilo županu treba ali pa nemogoče osebno
včasih pregledovati razmere po mestu. To
lahko stori nekolikokrat v mesecu, da si v
spremistvu svojega tajnika ogleda mesto, so-
sebnost na periferiji, kaka je razsvetljava, sna-
ženje itd. kake razmere vladajo na trgu, pri
prometu v mestu. Ako bodo organi videli, da
župan sam včasih nadzoruje upravo, in se tudi
briga za uboženje prebivalstva, ter skrbi da
so tudi ti deležni dobrot moderne občinske
uprave, izginile bodo številne pritožbe po li-
stih. Saj je znano, da osebno prepričanje več
izda, kot sto pisanih poročil prizadetih orga-
nov. Naj se le pelje gospod župan zvečer po
ulicah mesta, a ne po živahnih posameznih, in
tako se bo lahko prepričal, da so žarnice v
skandaloznem stanju: svetiljo reče in neza-
dostno, ker se redno ne izmenjavajo. Naj vča-
sih tudi nepričakovano revidira ob nenavad-
nem času elektrarno, vodovod, ubožnico, trž-
nega komisaria itd. Škodovalo gotovo ne bo.
Kot javno glasilo smo si šteli v dolžnost po-
vedati te svoje misli, ker so gotovo koristne v
interesu naše občinske uprave.

Ij **Ljubljanski občinski svet in javni in-
teres.** O zadnji seji ljubljanskega občinskega
sveta poroča »Ljubljanka« med drugim
sledenče: »Občinski svetnik Šubic poroča o po-
daljšanju vodovoda do Rakovnika. Stroški so
se značevali na 5600 K. K tem bi prispeval sa-
lezijanski zavod 900 K. Poročevalec povdarja,
da bi zahtevana podaljšava vodovoda pome-
nila subvencijo salezijanskemu zavodu, ker
javni interes tu ne pride v poštev, in pred-
laga, naj se projekt odkloni, čemur pritrjuje
občinski svet.« Ce bi bil gospod Šubic odkloni-
tev projekta predlagal, ker je salezijanski za-
vod šteti po »moderno naprednih« nazorih
ljubljanskega občinskega sveta med klerikalne
zavode, čeprav se v njem vzgojuje in rešuje
zanemarljiva deca, ki brez dvoma ne ugaja
klerikalne politike, bi mi k temu ne črhili
nobene besede. Ugovarjati pa moramo k taki
argumentaciji, da varujemo načelo javnega
interesa. **Javni interes zahteva, da se vodo-
vod razširi** tako, da bo zadostoval vsem
zdravstvenim zahtevam mesta. Javni interes
zahteva, da se da dobra voda v kraje, kjer se
pogosto pojavljajo kužne bolezni. In Rakovnik
je brez dvoma okužen s slabo vodo, ker je že
pred dvema mesecema tam bila epidemija le-
garja, vsled katere je bil javni interes močno
v nevarnosti. Saj je res, da se je bil že širil
legar med sosednje prebivalstvo; le veliki
energijski mestnega fizika gre hvala, da se je
epidemija udušila brez večje nesreče. Mi smo
prepričani, da je mestni fizik zahteval iz
zdravstvenih ozirov, da se mora vodovod po-
daljšati do Rakovnika, a našel je, kolikor se
vidi, gluha nčesa. Pripomniti pa imamo še ne-
kaj. V občinskem svetu sedita dva zdravnika,
ki bi morala vstati kot en mož, kadar se na
tak način bagatelizira javno zdravstvo. Ta

dva gospoda sta dr. Bleiweis starejši in dr.
Oražen. Nobeden ni protestiral proti tej ne-
srečni argumentaciji! Dovolj značilno! Se ne-
kaj. Vprašali smo nekega gospoda, ki je vse
prej kot klerikalec, pa objektivno strokovnjak,
kako stališče bi bil on zavzel v tej stvari?
Ta gospod je napravil ta-le dovtip: »Jaz bi
bil predlagal, da se napravi vodovod, piti pa
smejo to vodo le gojenci, patri naj bi pa pili
okuženo vodo. S tem predlogom bi bil go-
tovo prodrl.« Probatum est.

Ij **Bolezen duh. svetnika č. g. Ažmana.**
Poroča se nam, da se danes č. g. duh. svetnik
Ažman bolje počuti, vendar bo še par dni v
nevarnosti. Upati je, da srečno okrevaja.

Ij **Umrla je** v Križevniških ulicah št. 9. ga.
Albina Kump. — Umrla je danes zjutraj na Sv.
Petra cesti št. 38, splošno poznata priljubljena
»študentovska mati« Barbara Zupančič. S
svojo strogostjo a tudi ljubeznivostjo je po-
mogla marsikateremu dijaku do boljšega kru-
ha. Naj v miru počiva!

Ij **Repertoar slovenskega gledališča.** Iz
gledališke pisarne: V petek se uprizori prvič
na našem odru francoska opera v treh dejan-
jih »Biseri« »Les Gêcheurs de perles« G. Bi-
zeta, skladatelja opere »Carmen«. Za to opero
so se napravili za soliste in za zbor novi ko-
stumi in nove dekoracije s tropsko vegeta-
cijo. — V nedeljo: Popoldne »Revček Andrej-
ček«, zvečer: repiza opere »Trubadur«.

Ij **Mati zadavila lastno hčer.** O. Kramar,
vžitarica iz Iške vasi bivala je že dalj časa
pri svoji hčeri v Ljubljani. Starka štela je že
krog 80 let vsled česar se ji je duh omračil. V
zadnjem času pričela je pa kar noreti in bes-
neti, vsled česar je bila hči prisiljena na poslati
domu v Iško vas k svoji sestri, kjer je imela
izgovorjen kot. Med tem se je pa ženi bolezen
tako poslabšala, da je doma postavljena na
proste noge razbila vse, kar ji je prišlo pod
roko. Zgrabila je tudi svojo drugo hčer ki je
omožena na domu za vrat in jo davila tako da
si je leta le s težavo rešila življenje, a ne za
dolgo; kajti vsled prestanega strahu ni mogla
več govoriti in ne ust odpirati. Umrla je v Lju-
bljani. Na njenem grobu žaluje njen mož in več
malih otrok. Blazno Kramar so prepeljali v de-
želno blaznico na Studenec.

Ij **Ogenj v hotelu »pri Slonu«.** Danes po-
noči ob pol dveh je bilo gasilno društvo obve-
ščeno, da je požar v hotelu »pri Slonu«. Od-
delek gasilnega in reševalnega društva pod
poveljstvom gospoda Striclija odpeljal se je
takoj na lice mesta. Gorel je strop v drugem
nadstropju nad kuhinjo. Ker je strop na eni
strani že skoro dogorel, moral se je z podpi-
ralci podpreti, nakar se je moglo strop šele
odpreti. Spodaj je bila preje odprta kuhinja,
a bilo je slabo vzdano, ker leseni tramovi tik
dimnika niso bili vzdani. Odpreti se je moralo
polovico stropa ter so gasilci nad dve uri de-
lovali, predno je bila vasa nevarnost odstran-
jena. Ako bi požar pozneje zagledali, bil bi
lahko cel hotel v dimu, vsled česar bi se takoj
kraj ne našlo, kjer je tlelo med stropovjem.
Lahko bi tako nastala kaka panika med spe-
čimi gosti. Straža je ostala do zjutraj na licu
mesta. Škode je 400 K.

Ij **Pevski klub c. kr. poštinih in brzojavnih
uslužbencev v Ljubljani** priredi v soboto dne
13. t. m. ob 7. uri zvečer družinski večer
s plesom, petjem in šaljivo pošto v gostilni
gosp. Novaka (gostilna pri starem Zajcu),
Rimska cesta št. 4. Vstopnina 15 kr. za osebo.
Ker je čisti dobiček namenjen za podporo vdo-
vam umrlih članov, se od strani slav. občin-
stva in gosp. tovarišev pričakuje mnogo-
brojne obiske. Predplačila se hvaležno
sprejemajo. — Odbor.

Ij **Na višji deklški šoli v Ljubljani** s tremi
razredi letos niso mogli sprejeti vseh zglašenih
gojenk. V prvem letniku je zdaj 70, v drugem
46 in v tretjem 25, skupaj 141 gojenk. S šolo
v zvezi je pedagoški in trgovski tečaj.

Ij **Semenj.** Na mesečni živinski semenj je
bilo 8. t. m. prignanih 892 konj in volov, 498
krav in telet, skupaj 1390 glav. Kupčija je bila
pri goveji živini kakor tudi pri konjih prav
dobra, ker so prišli po govejo živino Korošci
in Moravci, po konje pa Lahj.

Ij **Na oklicih so:** Gosp. Janko Žagar,
črkostavec v Katoliški tiskarni v Ljubljani in
gdč. Minka Cevc, hčerka c. kr. uradnika v
smodnišnici v Kamniku.

Ij **Za kruhom.** Včeraj se je odpeljalo z
južnega kolodvora v Ameriko 167 Slovencev
in 22 Hrvatov.

Ij **Izgubila** je delavčeva žena Marija Lev-
čeva denarnico, v kateri je imela pet kron
denarja.

Ij **Ura ukradena** je bila včeraj delavcu
Alojziju Sodarju iz nezaklenjene sobe v Rož-
nih ulicah št. 21. Ura je bila vredna 21 keon.

Ij **Pozabil** je nekdo z dežele pred nekaj
časom v gostilni št. 5 na Sv. Petra nasipu tri
knjige, katere je ondi dobili.

Ij **Pes se je izgubil** nekemu gospodu, sta-
nujočemu v Cerkvenih ulicah št. 5, I. nad-
stropje. Pes je rujav in bel ter sliši na ime
»Leo«, njegova znamka ima št. 111. Odda naj
se v Cerkvenih ulicah št. 5.

Ij **Ljubljanski sekret** na lok igra danes
zvečer pričeni ob 9. uri v »Narodni kavarni«.

Ij **Mošta se je napil** sinoči 17letni hlapec
Franc Zakotnik iz Zgornje Šiške. Uthotapil
se je bil v skladišče na državnem kolodvoru
in tam iz sode pretakal mošt po cevi v stekle-
nico. Ker se ga je bil tudi navlekel, je bil
tako nepreviden, da ga je zasačil nočni čuvaj
in ga oddal policiji.

Ij **Mestna prodajalna mleka** nam piše:
V mestni prodajalni mleka, kjer od 1. t. m.
pod direktnim magistratnim nadzorstvom raz-
pečava brezoviška mlekarska zadruga zajam-
čeno polno mleko po dosedanj ceni 16 vin.
za liter, prodajajo se odslej tudi drugi mlečni
izdelki najbolj kakovosti po primernih cenah.
Dobiti je tamkaj vsak dan sveže čajno

Štajerske novice.

š Častno občanstvo. Občinski odbor v Hajdini pri Ptujju je imenoval v seji dne 7. t. m. tamonjega gospoda nadučitelja Franca Podobnik v priznanje njegovih zaslug za hajdinsko šolstvo in za občino častnim občanom.

š Poročil se je v Petrovčah pri Celju g. Lovro Bouha, sodni tajnik v Sarajevu, z gospo Alojzijo vdovo Lemež.

š Iz poštne službe. Poštnim oficijalom II. vrste tretjega plačilnega reda so bili imenovani: Oskar Schmedeck in Robert Windegger za Maribor, Ferdinand Pušenjak za Lipnico, Oton Lobwein za Radgono, Valentin Zablachan, Matevž Raneh in Janez Orthaber za Pragersko, J. Schirmacher in Rudolf Lorber za Celje.

š Volitve v okrajni zastop brežiški bi se imele že davno vršiti; toda okrajno glavarstvo je zavlačevalo rešitev reklamacij od maja pa do oktobra, ker so šanse za Slovence preveč ugodne. Te dni so se reklamacije rešile vsled interpelacije v državnem zboru; po tej rešitvi ima slovenska stranka še vedno v veleposestvu, ki odločuje, 2 ali 3 glasove večine. Okrajni glavar pa je proti jasnim odločbam upravnega sodišča in proti ukazu namestništva prečrtal tri slovenske veleposestnike iz imenika, ki po zemljiški knjigi in po katastru podedujejo zemljo s davkom nad 120 kron; izbrisalo se jih je, ker davek slučajno ni predpisan v glavnih knjigah davčnega urada na njih ime! Okrajni glavar in nemška stranka za njim pač računa na to, da odpade par slovenskih glasov po kakem naključju, kajti do volitev je še daleč. Upamo, da se ta račun prekriža.

š Za gornjeradgowski okraj. V nedeljo, dne 21. t. mes. bo pri Sv. Juriju ob Ščavnici v prostorih gospe Trstenjakove shod novoustanovljenega političnega društva za gornjeradgowski okraj. Natančni spored se še objavi.

š Bralno društvo pri Sv. Jurju na Ščavnici priredi dne 14. oktobra v uti gospe Trstenjakove predstavo „Lurške pastirice“. — Po predstavi bo zabavna trgatvena veselica. — Čisti dobiček je namenjen Bralnemu društvu v poravnavo stroškov za gledališke prostore. Vstopnina nizka. Najljudneje vabi odbor.

š Šolske vesti iz Trbovelj. Iz Trbovelj se nam poroča: Šolski poduk se je začel 1. vinotoka. Solo obiskujočih otrok je letos 2300. Ti so razdeljeni na 30 razredov. Več razredov šteje nad 100 glav, nekateri pa imajo paralele. V Hrastniku se je pozidala letos nova štirirazrednica. Fara ima štiri nova, kakor palače lepa šolska poslopja. Razven teh je še pri sv. Katarini dvorazrednica in doma nekaj štiri razrede broječa stara šola. Kljub vsem tem pa se bo spomladi domača šola, ki ima šest razredov in dve paralele, razširila za štiri razrede. Učiteljskih moči skupaj je 37. Izmed teh so trije kateheti. Koliko truda in napora imajo slednji, se sprevidi, če omenim, da so šole pozidane na štirih različnih straneh. Število otrok raste od leta do leta čudovito. Letos je novincev nad 300.

š Zvišanje železnih naklad na pivo. Razni časopisi poročajo baje iz zanesljivih virov, da je pri štajerskem deželni odboru že izdelan načrt, da se zvišajo deželne naklade na pivo. Proti tej vrsti konsumnega davka ne bi oporekali, če ne bi isti zadel namestu pivovarnejev le srednje in nižje sloje in če ne bi se vsi dohodki iz tega močnega vira uporabljali samo za nemški del dežele.

š Zanimiva naprava. Občinski svet v Mariboru se baje ukvarja z vprašanjem, kako ustanoviti mestno bolniško blagajna za posle. Kakor znano, so doslej posli pri bolniških blagajnah le prostovoljno zavarovani, ker jih zakon k temu ne sili. Okrajne bolniške blagajne poslovi tudi rade v zavarovanje ne sprejemajo, ker so precej pogosti slučajji obolenja med posli. Tako so često te vrste ljudje izročeni največji bedi, ker je dolžnost gospodarja, skrbeti za obolelega posla, vezana na razmerno kratek čas. Če se ustanovi mestna bolniška blagajna, bo to za posle velika dobrota. Če le bolniški prispevki ne bodo previsoki.

š Sin našel obojenega očeta. Včeraj, 9. t. m. ponoči se je v Mariboru obesil 51 let stari kovač Stefan Gradišnik v svojem stanovanju na kuhinjskih vratih z jermenastim pasom. Prvi je opazil obojenega Gradišnika včeraj zjutraj njegov lastni sin. Gradišnik je živel s svojo družino v največji bedi. Od žalosti se je vdal še pičali in se je v takem stanju obesil. Zapušča osem nepreskrbljenih otrok.

š Splašeni konji so že opetovano provzročili v Mariboru velike nesreče. Največkrat se je nesreča prigodila v bližini kolodvoza ali pod železniškim mostom, kjer se konji plašijo pred železnimi stroji. Tako tudi zadnji tork. Hlapec Franc Perdan je imel nekaj opraviti na tovarniškem magacinu. Ko je šel v pisarno, je pustil zunaj s parom konj vprežen voz brez nadzorstva. Med tem časom se je pripeljal tovarni vlak in sta se konja vsled sopihanja stroja ustrašila in začela dirjati proti pirani. En konj je pri dirjanju padel in se znatno poškodoval. Med potjo sta pa konja še podrla ročni vozček, na kojem je peljal neki trgovski hlapec veliko steklenico olja, ki se je ubila. Škode na olju in steklenici je okoli 90 kron. Nepredvidnega hlapca, ki je pustil konja brez nadzorstva, izroče sodišču.

š Stekli psi se še vedno klatijo po Celju in okolici. V petek, dne 7. t. m., je nek posestnik iz Gornje Hudine ustrelil ter v Celje pripeljal v živinozdravniško ogledovanje psa, ki

je malo prej obgrizel njegovega otroka. Pes je bil stekel.

Koroške novice.

k V moško kaznilnico v Maribor je dne 5. t. m. popolne orožništvo odpeljalo iz Celovca osem nevarnih hudodelcev, in sicer so to: Roman Pograschky, Klingenstein, Gröbler, Mihelič, Schmied, Somberger, Schatzl in Glader. Zdaj bodo dali časa mir pred temi tički.

k Tatvina. Pretečeni tržni danv Celovcu je izmaknil neki izumovč mizarju Ossiacherju iz Gospe Svete suknič, v katerem je imel spravljanih 110 kron za izkupljene prašiče. Imenovani mizar je namreč suknič slekel, da bi pomagal nek kurnik preložit, čez par trenutkov, ko ga je hotel obleči, ga pa že več ni bilo na mestu.

k Skrajna pozabljenost. Zadnjega septembra bi morali na pokopališču v Spitalu na Zgornejm Koroškem neko umrlo dete pokopati. Ko so pa pogrebi na pokopališče prišli, pa še grob ni bil izkopen. Občinski sluga, kateri bi moral to storiti, je vkljub trikratnemu obveščanju pozabil grob izkopati. Seveda pogrebi tudi niso mogli čakati ter so se razšli, ker pa sluga le od nobene strani ni bilo, je potem eden od ostalih pogrebecev jamo izkopal, da so dete v grob položili.

k Nov spomenik v Celovcu. Postaviti mislijo v Celovcu na kakem pripravnem trgu monumentalni vodnjak, s podobo vojvoda Arnulfa Koroškega, s podobo Charintia, Schillerja ali pa cesarja Jožefa II. Odločili se do zdaj še niso za nobenega. V to svrhu je volil občinski svet odbor, ki naj bi se odločil za kak spomenik in naj bi potem predlagal do 1. maja 1907. Najdražji bi bil vodnjak Carinthia od 15 do 20 tisoč kron, s podobo Schillerja ali pa cesarja Jožefa bi pa stal le 6000 K. Prostor, kjer bi spomenik stal, pride v poštev Stauderjev trg, sadni trg ali pa prostor pred poslopjem deželne vlade. Bivši župan Suppan je podaril v ta namen 2000 K.

k Brzovlak je povozil 7. t. m. med Sachsenburgom in Klebachom na Koroškem ženo železniškega čuvaja Kircherja. Vlak ji je popolnoma zmečkal črepijo in vrgel truplo čez železniški nasip. Ponesrečenka zapušča sedem nepreskrbljenih otrok.

Slovensko gledališče.

Onemu pretežnemu delu občinstva, ki išče v gledališču samo zabave, vstreglo se je včeraj z vprizoritvijo burke »Prvi«. Čisto prav, naj se zabava in smeje občinstvo takrat, ko je čas zato. — Burka »Prvi« spominja nas nekoliko na »Luceta in Lipeta«. — Trgovca s perilom Platnar živi s svojo ženo, vdovo po trgovcu Smithu v vednem prepriju; ona je njegov gospod, on mora opravljati razne posle, celo na trg mora hoditi. Pri tem pa ne čuje od nje drugega kot očitanje in pa hvalo, kakšen soprog je bil njen »prvi«. To traja 18 let, kar se nenadoma povrne »prvi mož iz Amerike, ter pove, da pred 18. leti ni vtonil, ampak se pod vodo plavajoč rešil ter izginil čez morje da se reši dvojega zla: krive in žene. — Sedaj začuti Platnar šele moza v sebi in gospodarja v hiši; izgovoriti hoče zmago nad svojo Ksan-tipo, kar se mu tudi posreči: kleče ga prosi žena odpuščanja. — »Prvi« jo odrine zopet v Ameriko. Da pridobi burka nekoliko več dejanja, in da ne konča brez običajne zaroke, se s pisateljevim dovoljenjem zaročita Platnarjeva hči in akademik Rotman. — Burka je zadovoljila poslušalce, kakor smo videli; dokaz temu cele salve smeha in pa — nič nenavadnega — hrupen aplavz. Zasluga je seveda večja na strani igralcev, kot pisatelja.

Tu pride v prvi vrsti g. Verovšek, ki je bil prvi »junak pod copato«, dober kot vdani možiček brez svoje glave, še boljši kot možiki »emancipirane« in zlasti dober kot čuteč oče v zadnjem dejanju.

Njegova žena Rozalija — gospa Dragutinovič — »državni pravdnik« v drugi izdaji, — igrala je temperamentno in vseskozi pravilno. Prav ljubka je bila ga. Barjaktarovičeva kot njena hči Eva; nadejamo se, da bomo imeli v njej dobro naivko. Gosp. Barjaktarovič naredil je pri prvem nastopu dober vtis, vendar pa njegove sposobnosti pri vlogi, kakor v včerajšnji burki, ni mogoče presoditi. — O gospodu Nučiču vemo, da je zelo vporabna moč, ki pa ne zna vporabljati svojega organa. Vedno in vedno prehaja v ekstazo pri še tako brezpomembni priliki in potem začne deklamovati; naj se tega odvadi, saj sicer je marljiv in spreten igralec.

G. Dragutinovič je igralec, ki je v vsaki vlogi na svojem mestu; tega mu tudi pri včerajšnji ne moremo odreči.

Gdč. Noskova je prav dobro pogodila tip služkinje, kakršne so ponavadi res vse.

Po daljšem prestanku nastopil je gospod Boleška zopet na našem odru. Naš star znanec je; ohranil je tudi stare navade. Dovedati si ne da ničesar. Včeraj je bil kot agent vsaj srednje dober, če bi bil govoril razločneje tako, da bi se ga bilo umelo. Toda njegova mimika vendar ni igra obraza. To natezanje se zove pri nas spakovanje. Tudi v burki je to preburleskno. On očividno zamenjuje vlogo igralca z vlogo klovna.

Obisk gledališča je bil prav dober.

Izpred sodišča.

PONEVERJENJE PRI KOSLERJU.

Fran Perdan pred deželnim sodiščem.

Pri včerajšnji pop. obravnavi so se čitale razprave prič. Pri urarju Krapešu ima Perdan 286 K 60 vin. dolga. Perdan izjavi, da je Krapešu dal vse dragotino nazaj. — Gostilni-

čarka Jerman je dobila po Perdanovem posredovanju od Koslerja 200 K posojila. Obroka 20 K Perdan ni dal Koslerju. Perdan pravi, da je Kosler dal le 170 K, ostalo ji je on sam posodil, a se ji tega ni upal povedati, da ne bi pustila Koslerjevega piva. Kosler priznava, da je to mogoče. — Izjava krojaškega mojstra Rožiča se glasi, da mu je Perdan od leta 1904 dolžan 295 K. — Neža Velkavrh, delavčeva žena: Eva Skribula je bila pri njej pol mesca na stanovanju. Skribula je rekla, da jo Perdan podpira. Neži ni nič znano, da bi bil Perdan zapravljal. Skribula ni imela dosti obleke in denarja. — Marija Špan: Eva Skribula je bila pri njej na stanovanju, obleke in denarja ni dosti imela. — Matevž Ravni-har: Perdan mu je rekel, da s 50 gld. ne more izhajati, Perdan je dal dosti napitnine in imel velike »Bierspessen«. Predsednik: »To je bila Perdanova krivda, da ni takih stroškov zaračunal.« — Slede izjave Ivane Spitzer, Ivan Cuzaka, ki je Perdanu dal 566 K 40 vin., Jožefa Vetrta, ki pravi: Ljudje so imeli veliko zaupanje do Perdane, tako da bi mu bili brez vseh kontrolnih listkov plačali. Isto potrdijo izjave Janeza Ogorevca in Rudolfa Škulja, Jožefa Podružaja, Marije Dermote. — Jernej Kalan, gostilničar, je dobil 600 K posojila od Koslerja. Vračal je v obrokih deloma Flešu, deloma Perdanu. Perdanu je plačeval na mesec po 40 K. Perdan pa je Koslerju dajal le po 20 K. Perdan se tukaj tudi izgovarja na pozabljenost. — Prebero se izjave drugih gostilničarjev, ki pričajo o zaupanju do Perdane: Marije Zajce, Andreja Ferenčaka, Mariji Ahlin je Perdan prinesel enkrat premalo »Bierkarta«. Janez Košenina: Perdan ni odplačal Koslerju enega obroka od Košeninovega dolga. — Beró se akti, ki spričajo: 759 K 34 v je prinesel Perdan nazaj. Krapežu je prinesel nazaj zlato verižico, tistega denarja, o katerem je pravil, da ga je izgubil, ni izgubil. Nadalje se Perdane toži, da je ženo pretepal in telesno poškodoval, Perdan zanika to. On jo je morda samo stran sunil. Žena Perdanova se je odpovedala vsakemu pričevanju in se sklicuje na svojo nervoznost, da ne more prisostvovati razpravi. — Nato prične govoriti državni pravdnik: Kar je Perdan storil, ni goljufija, ampak samo poneverjenje. Državni pravdnik odstopi od obtožbe glede proti ženi in glede nezvestobe. Glede poneverjenja izjavlja, da je sedaj poneverjena svota 6470 K 81 v in ne 6423 K 5 vin. — Obtožba opisuje na čim Perdanove manipulacije, potem utemeljuje svojo trditve, da je Perdanovo postopanje nezvestoba, ne pa goljufija. Obtožbeno izgovarjanje je nič. Z eventualnimi remuneracijami bi ne bil nikoli mogel poplačati poneverjene svote. Perdan se izgovarja z malo plačo, toda on ni nikoli od Koslerja zahteval več. On je imel znanje s Skribulo, imel velik dolg pri urarju Krapešu. On je Skribulo vzdrževal. Perdan ni delal na ljubo Koslerjeve pivovarne, ampak na ljubo Evi. On je te izdatke delal iz potratnosti.

Zagovornik dr. Ravnihar izjavlja: da on vidi hudodelstvo goljufije, ne pa poneverjenje. Zato to sodišče ni več kompetentno, ampak le porota! Če bi se pa smatralo sodišče kompetentno, pa je Perdan ravnal po nepremagljivi sili. Njegova plača 100 K je tako minimalna, da z njo ni mogoče izhajati. Ko m a j 4 K mu je ostalo za viržinke, 90 K je odrajal ženi za gospodinjstvo. On je iaktično več plačal, kot je tovarni zaračunal! Perdan bi bil izgubil drugače vse naročnike, on je bil dober akviziter, k marsikateremu gostilničarju je moral mesec in dan hoditi, da ga je tovarni pridobil. Ves ta denar je prišel v prid tovarni. Sicer je njegov trud priznal sam Kosler. Mnogo, mnogo je sam plačal. Kosler fakično škodo nima od Perdanovih manipulacij. Vsaka tovarna bi svojem akviziterju dala nad 6000 K, da bi bil pridobil 28 naročnikov, kakor jih je pridobil Perdan. Perdan je pričakoval povišanja plače, remuneracije, 800 K je celo posodil nekemu gospodu v tovarni. Zagovornik se sklicuje na mnoge olajševalne okolnosti. Perdan priznava skesano, on se je s polno listnico vrnil. — Kosler mu daje dobro spričevalo, nedostajajo obtožbeni tudi dosti moralne sile. Priložnost je bila velika, kontrole ni bilo. Perdan je skušal vedno poravnati vso škodo. Upošteva naj se dolgi trimesečni preiskovalni zapor. Ozira naj se na familio, s katero je poravnal. Eva ga je znala izkoriščati in zapeljevati. Perdan bi bil lahko še več dal. Pobegnil bi bil lahko s 15.000 K pa tega ni storil. Sodišče naj vzame slučaj kot navaden in ne kot senzacionalen. Sodišče naj pomisli: Soditi ne smemo le tovarniškega uslužbenca, ampak tudi tovarnarja, ki je kriv, da uslužbenci pridejo tako daleč.

Državni pravdnik nato omenja:

Zaradi družine naj se Perdan milo sodi; tudi je res, da je bil slabo plačan, in da je imel priliko vzeti več, pa tega ni storil. Tri mesece je res v zaporu, ali to je on sam zakrivil. On je dolgo tajil.

Na vprašanje predsednika sodišča izjavi g. Kosler, da 5011.47 K, kar ima še tirjati, bo zahteval od Perdane, ako bo ta kedaj v položaju, da bi mogel plačati.

Sodišče se je izreklo, da je kompetentno in je Perdan obsodilo v štirimesečno težko ječo in trdim ležiščem vsakih 14 dni ter da je Perdan dolžan plačati Koslerju poneverjeno svoto.

Perdan izjavi, da takoj nastopi kazen. V tem trenutku se s ceste zaslišijo veseli zvoki vojaške godbe. Čudno! Ko so pripeljali Perdan v Ljubljano, prišla je mimo njega godba, igrajoč vesele koračnice, pri zaključku prve obravnave so zadoneli s ceste zvoki godbe in včeraj tudi. Igralcu je bilo preskrbljeno za dramatičen konec.

Darovi.

— Darila. Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so od 1. do 30. septembra 1906 poslali prispevke in darila p. n. gg. in društva: Upravništvo »Slovenec« 79 K 29 v; Upravništvo »Domači prijatelji« 60 K. Podružnice: Ženska v Ribnici 200 K, moška v Ribnici 200 K, na Uncu 72 K, za Vuhred in marenberški okraj 40 K, ženska v Rudolfovem čisti dobiček veselice 300 K, moška v Rudolfovem 72 K, moška šentpeterska v Ljubljani 400 K, ženska šentpeterska v Ljubljani 400 K. Občine: Škofja Loka 20 K. Društva: Slovanska čitalnica v Mariboru mesto venca na grob svojega člana Stankota Vrnika 20 K. Trvdka Ivan Perdan v Ljubljani od prodanih družinskih vžigalic 1000 K. Razni: Radovljiški diletantje prebitek igre »Deseti brat« 20 K, neimenovan v Leheni pri Ribnici na Štajerskem 7 K 96 v, Vydrova tovarna živil in hranil v Pragi 100 K, »Streliki in keg, klub Hrastnik-Dol« ter »Bralno društvo Dol« čisti dobiček veselice za šolo v Gradcu in Mariboru 205 K 71 v, Milan in Radovan Štubelj nabrala na veselici bralnega in pevskega društva »Školji« v Šmarji 10 K, Mirko Muršec nabral v družbi nar. gospic pri svetem Lenartu v Slov. gor. 2 K, neimenovan Ljubljancan v Gradcu 5 K 60 v, veseli Vipavci in Rovtarji v Dragotovi gostilni v Črnem vrhu na Idrijo 3 K 10 v, Ivan Šorli, c. kr. okrajni glavar v Pazinu 10 K, Alfonz Blažko kurat v Mirniku 5 K, Andrej Oražem v Guštajnu 31 K. Za narodni kolek 19 K. Za 4 družbine koledarje 4 K 80 v. Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ij Umri je g. Simon Cankar, uradni sluga c. kr. okrajnega glavarstva v Ljubljani, stric gg. Ivana, Karola in Izidorja Cankarja. Naj v miru počiva!

Društva.

— Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 175. vodstvena seja se je vršila v družbenih prostorih »Narodnega doma«. Začetek ob 3. uri pop. dne 20. septembra 1906. Navzočni: Tomo Zupan, (prvomestnik), dr. Karel vitez Bleiweis-Trsteniški, Fran Črnagoj, Aleksander Hudovernik (blagajnik), dr. Ivan Merhar, Luka Svetec (namestni prvomestnik), Anton Svetek, dr. Ivan Svetina, Ivan Šubic, dr. Pavel Turner ter Ivan Vrhovnik. Izmed nadzorništva je bil navzoč dr. Fran llesič. V smislu § 18. družbenih pravil sta se udeležila seje tudi zastopnika moške podružnice na Greti pri Trstu: Fran Godnik in Josip Katalan. — Prvomestnik je otvoril sejo ter pozdravil prav posebno še v prvo navzoče izvoljence in povdarjal, da še ni bilo tolike udeležbe do sedaj na vodstvenih sejah, želeč, da je ta vzgledna vnema za našo dobro stvar trajna za vselej. Čistital je imenom vesoljne družbe namestnemu prvomestniku Luka Svetecu na njega 80. rojstnem dnevu, rožnovenski ponedeljek, 8. oktobra t. l. Potem, ko so se obširno razpravljale razmere na rojanskem družbinem otroškem vrtcu v Trstu, se je imenovala dosedanja tržiška otroška vrtarica gdč. Agn. Staralova za otroško vrtarico v Rojanu in dosedanja rojanska otroška vrtarica gdč. Marica Črnagojeva za otroško vrtarico v Trzihu. Ravnatelj vodstvene pisarne je bil izvoljen dr. Ivan Svetina, ki je ob enem sprejel začasno vesoljno tajnikovanje. V ožji odbor v smislu § 18. družbenih pravil so bili izvoljeni Tomo Zupan (prvomestnik), dr. Karel vitez Bleiweis-Trsteniški, Aleksander Hudovernik (denarničar), Luka Svetec (namestni prvomestnik), dr. Ivan Svetina (ki že vrsto let namestuje v tem odboru glavnega tajnika) in Iv. Šubic. Vodstvenim svetovalcem v smislu § 18. al. 3 so bili izvoljeni ces. svetnik Ivan Murnik, stolni dekan Andrej Zamejic, hišni posestnik Oroslov Dolenec, odvetnik dr. Fran Munda ter c. kr. prof. v p. Makso Pleteršnik. Zahvala se je izrekla izstopivšima vodstvenima udoma županu stolnega mesta Ljubljane Ivanu Hribarju, ki ima bistvene zasluge za velikovško šolo ter kanoniku Ant. Žlogarju, ki je družbi tajnikoval od njenega začetka do letošnje velike skupščine. Potem, ko se je rešilo več notranjih družbenih upravnih zadev, je zaključil prvomestnik o pol 7. uri zvečer sejo.

SPOMINJAJTE SE DRUŽBE SVETEGA CIRILA IN METODA!

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, srednji zračni tlak 736'0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Mebe	Padevin v 1. min. v m.
9. sveč.	741'0	15'1	sr. jug.	obl.	
7. s. jut.	743'9	9'8	sr. jvzh.	pol. obl.	
2. pop.	743'4	13'1	sr. svzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temp. 14'7°, norm. 11'6°.

Zahtevajte zastoni

In franko moj veliki, bogato ilustriran glavni cenik z nad 1000 slikami vseh vrst nikelnastih, srebrnih in zlatih ur z znamko Roskopf, Haha, Omega, Schaffhausen, Glasbütte kakor tudi vseh vrst solidnih zlatih in srebrnih po izvirnih tovarniških cenah.

Nikel, remont, ura K 3.—
sist. Roskopf patent ura 4.—
črna jedn. rem. ura 4.—
črna jedn. rem. ura 5.—
črna jedn. rem. ura 7.50
črna jedn. rem. ura 7.50
črna jedn. rem. ura 11.50
oklep, verižica z rincec
na pero in karab. 15 gr. težka . . . 2.50
reška Tala nikel. ura s sidro z „Luna“ kolesejem . . 9.50
ura s kukavico K 3.50, budilka K 2.90, kuhinjska ura K 3.—
švarcvaldska ura K 2.80.

Za vsako uro Sletno pisemno jamstvo!
Nikak risti! Zamena dovoljena, ali denar nazaj!
Prva tovarna za ure **Hanns Konrad** v Mostu
1789 (Brüx) št. 654, Češko. 100—18

Ena steklenica

3 kg vsebine 2371 22

malinovega sirupa

lekarja Piccolija v Ljubljani,
nedosežne kakovosti,

se pošilja vstevši poštino in zavijanje po poštne povzetju za K 5.30 v prvem pasu, sicer K 5.60.
V Ljubljani stane ena steklenica s 3 kg K 4.—; pasteurisirana steklenica (ca. 1 kg) K 1.50. Razpošilja se tudi v sodčkih po 20, 30, 40 in več kg.

Lepi lokali

pripravljeni za vsako trgovino ali za pisarne dajo se takoj v najem, ravno tako tudi hlev za dva konja. Naslov izve se pri upravnistvu „Slovenca“.

Dobro izvežbane

likarice in učenke

sprejme **Anton Sarc**, Kolodvorske ulice št. 8. 2276—2

Kupi se

v kaki večji vasi blizu Ljubljane **lepo posestvo** za 10.000 do 12.000 kron.
Ponudbe na upravnistvo „Slovenca“ pod šifro »Posestvo« do sobote.

Kuharica

z dobrimi spričevali, bolj priletna, ki je že bila dalje časa v župnišču v službi, želi vstopiti v službo v kako župnišče na deželi.

Lidanje rakev

na novem centralnem pokopališču

izvrši najcenejše stavitelj novega pokopališča po oblastveno odobrenih določilih 1671 14 za zgradbo pokopališča.

Natančneje se poizve v tehnični pisarni gosp. **Ferd. Trumler-ja**, mestni stavitelj Pred Škofijo št. 3 v Ljubljani.

Lepo stanovanje

v solnčni legi, obstoječe iz 2 sob, kuhinje, jedilne shrambe in kabineta ter s porabo perilnice in delom vrta je s **terminom november** oddati na **Dunajski cesti št. 60.** 2060 5—4

Dobro ohranjen

glasovir

se po nizki ceni **proda**. Poizve se na **Glincah v gostilni na pošti št. 180.** 2259 3—2

Oblastveno potrjeno učilišče
za krojno risanje
Franja Desih
Ljubljana, Stari trg 28.
Dobi se tudi kraj po životni meri.

Kupuje in plačuje

2219 po najvišjih cenah 3—3

lepo bele suhe gobe, češminjevo zrnje (ali jagode), divji kostanj, bukov žir ali bukovce, hrastov želod in smrekove storže

tvrdka **Leuz** v Ljubljani. poleg novega Fran Josipovega mostu.

Arhitekt 1672 38

Ferdinand Trumler

oblast. konces. mestni stavb. mojster
Ljubljana — Pred škofijo 3
prevzema vseh vrst stavbe kot nove zgradbe, prezidave, adaptacije, prenovitve, rekonstrukcije, dalje izdelavo načrtov in proračunov, merjenje in cenitve.

Specialiteta cerkvene stavbe.
Izvršitev umetnih načrtov za vseh vrst poslopja in izvedba perspektivnih risb za ista. **Izredno kulantne cene in točna izvršitev**

Istrska vina,

refoško, beli muškat in teran, 1832 24-16

se dobivajo pri lastniku vinogradov

Anton Ferlan di Giorgio v Rovinju, Istra.

— Cene in vzorci na zahtevo. —

Št. 305/pr.

Volontersko mesto.

Podpisani deželni odbor sprejme volonterja v svrhu izvežbanja pri deželnem knjigovodstvu, in sicer za zdaj brez adjuta.

Pogoj za vsprejem je z dobrim uspehom prebiti zrelostni izpit na kaki srednji šoli. Tozadevne s krstnim in domovinskim listom, zdravstvenim ter zrelostnim spričevalom in z dokazilom o znanju slovenskega in nemškega jezika opremljene prošnje je vložiti

do 8. novembra 1906

pri deželnem tajnistvu.

Deželni odbor vojvodine Kranjske

v Ljubljani, 6. oktobra 1906.

Prva zaloga

železnine, stavbenih potrebščin, cementa, bičja za strope, strešne lepenke, traverz, železniških šin itd.; mlatilnic, gepel-nov, čistilnic, slamoreznic, stiskalnic (preš) za grozdje in sadje, sesalk (pump) in cevi za vodo in gnojnico ter najraznovrstnejše oprave za mlekarne je pri 1886 19—7

Fr. Stupica

v Ljubljani na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valva-zorjevem trgu št. 6, nasproti križanski cerkvi.

— Cene zmerne, postrežba postena. —

V večjem trgu
na Spod. Štajerskem
se takoj proda
večja krčma

- (gostilna) -

Promet na leto
- 22.000 kron. -

Kje, pove uprav-ništvo „Slovenca“

2192 10—4

Dobi se

havelok zastonj

ako se kupi za gl 18

sledenih 6 predmetov:

za gospode 1 površnik ali zimsko suknjo, gorko podloženo 1 sukneno obleko, eleg. izgot., 1 posebne suknene hlače, ka-rirane ali progaste, 1 modern telovnik, najn. kroja, 1 klobuk, 1 čepico 2116 18

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5.

Ne čitati

samo, ampak tudi skusiti se mora

Steckenpferd lilijno mlečnato milo

Bergmann & Co., Draždane in Dečín ob Labi
prej Bergmannovo lilijno mlečnato milo (znamka 2 hribovca) za doseg nežne polti in odstranitev peg.

Prodaja komad à 80 vin. v Ljubljani:
Lekarna: Jos. Mayer. 1452 30—12
Drogueriji: A. Kanc in Victor Schiffer.
Parfum.: O. Fetti-Frankheim.

2277 3—2

!! Največji uspeh nove dobe !!
je sloviti

MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILIONI.

Vpisana varstvena znamka

Daje snežno belo in popolno brez duha perilo in izredno varuje platnino. Brez mila, sode ali drugih pridatkov se rabi prav po navodilu. Pristen samo v izvirnih zavojih z gorenjo varstveno znamko. 2218 36—2

250 gramov-zavoj po 16 vin.

500 " " " 30 "

1 kg " " " 56 "

Noben zavoj brez gorenje varstvene znamke ni moj izdelek in proti z njo nevarnost, da se po-kvari perilo.

Dobiva se v vseh drogerijah, trgovinah s kolonijal-nim blagom, lekarnah in trgovinah z milom

Na debelo pri L. Minlosu na Dunaju, I. Mölkerbastel 3.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

priporočata

svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

2675 52—39 in

pisalnih

strojev.

Pouk v šivanju in v vezenju na stroje brez-plačen.

Sodar,

trezen, z dobrim spričevalom, se takoj sprejme v Lenčetovi vin-ski trgovini na Laverci pri Ljubljani. 2271 3

Prodaja na debelo in drobno.

Ceniki zastoni in franko.

Ceniki zastoni in franko.

Firnež

le iz kranjskega lanenega olja

1619 100—24 prodaja

Adolf Hauptmann v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv firnežev, lakov in steklarskega kle-ja. Največja zaloga

karbolineja in gipsa.

2291 243

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, sastavnih pisem, prioritet, ko-munalnih obligacij, srečk, dalmic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu šrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—.

Zamenjava in eskomptuje

iskrebane vrednostne papirje in vnovčuje sapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavolje.

25 Ekompit in inkasso menio. 75

Rezervni zaklad K 200.000.—.

Daje predjume na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzal izgubi.

25 Borzna naročila. 75

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vsdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.